

Шуланбағары ЕС

**ҚАЗАҚСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫНДА
ЖЕР РЕФОРМАЛАРЫНЫҢ
ҚҰҚЫҚТЫҚ
ҚАТЫНАСТАРЫ**

ӘОЖ 34(574)
КБЖ 075.8
Ш 67

*Баспаға әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
Заң факультетінің Ғылыми кеңесі және
Редакциялық-баспа кеңесі шешімімен ұсынылған*

Пікір жазғандар :
з.ғ.к., доцент **Ақшатаева Ж.Б.**,
доцент **Айгаринова Г.Т.**

Шуланбекова Г.Қ.
Ш 67 Қазақстан Республикасында жер реформаларының
құқықтық қатынастары. - Алматы, 2016. – 178 б.

ISBN 978-601-04-0281-1

Ғылыми зерттеу Қазақстан Республикасының егеменді ел ретінде даму жағдайында нарықтық экономиканың өтпелі қиыншылықтарын ескере отырып, жер реформаларын жүзеге асыру арқылы жер құқықтық қатынастарын дамытуға және жер заңдарын жетілдіруге арналған. Жұмыста Қазақстан Республикасының жерге меншік құқығы және өзге де құқықтар, жерді ұтымды пайдалану және жалға беру, жер құрылымын өзгертуге бағытталған мәселелер, жер реформаларын жүргізу кезеңдеріндегі жер қатынастарын құқықтық реттеудің ерекшелігі айқындалған, аграрлық реформамен жер реформасының ара-қатынасы сараланған, жер реформасын дамыту үрдістерін реттейтін қолданыстағы жер заңдарының тиімділігін арттыруға, мемлекеттік органдардың жер қатынастары саласындағы құзыретін одан әрі жетілдіруге бағытталған тұжырымдамалар негізделген.

Кітап жалпы оқырман қауымға және жер мәселесімен айналысатын мамандар мен заңгерлерге арналған.

ӘОЖ 34(574)
КБЖ 075.8

ISBN 978-601-04-0281-1

© Шуланбекова Г.Қ., 2016

КІРІСПЕ

Қазақстан Республикасы дүние жүзінде аумағынын көлемі бойынша 9-шы орынды иеленеді. Кеңес одағының ыдырауы Қазақстанның жеке мемлекет ретінде даму бағыттарының нысандарын таңдау мәселесін қойды. Олардың ең бастысы елдің әлеуметтік-саяси құрлысы мен экономикалық бағыты, сондай-ақ жерге орналастыру, жерге жеке меншік нысандары мен жер қатынастары жүйесі мәселелері. Бұрынғы Кеңес одағы мемлекеттерінің жерге байланысты жағдайы бірдей болды, жер қоры одақтық мемлекеттің билігінде еді. Экономикалық өзгерістер мен Қазақстанда жүргізілген реформаларға байланысты әрі қарай дамуды меншіктің түрлі нысандарына негізделген және нарықтық қатынастарды құру мен дамытуға бағытталған жер қатынастары құрады. Алғашқы кезде Қазақстан жер қатынастарын өзгертуді Ресей жер реформасының тәжірибесіне сүйене отырып жүргізді. Нәтижесінде оң тәжірибемен қатар, жер қатынастарын өзгертудегі іс жүзінде жүзеге асырылған алғашқы қадамдарды түзеп, талдауға мүмкіндік беретін теріс тәжірибелер де жиналды.

100. Козлов Ю.М., Фролов Ю.С. Научная организация управления и право. – М., 1986. – 158 с.
101. Съедин С.И. Основы управления. – М.: Юрид. лит., 1995. – 115 с.
102. Атаманчук Г.В. Обеспечение рациональности государственного управления. – М., 1990. – 126 с.
103. Охрана окружающей среды в городах (организационно-правовые вопросы) / под ред. Ю.С. Шемшученко. – Киев, 1981. – 168 с.
104. Мухитдинов Н.Б., Мороз С.П. Горное право Республики Казахстан. – Алматы: Юрист, 2004. – 88 с.
105. Дубовик О.Л., Кремер Л. Любе-Вольфф. Экологическое право. – М.: Эксмо, 2005. – 768 с.
106. Сыроедов Н. Земля и закон // Закон. – 1999. – № 6. – С. 33-43.
107. Крассов О.И. Земельное право. – М.: Юрист, 2004. – 672 с.
108. Гусев Р.К. Земельное право. – М.: Инфра-М, 2002. – 204 с.
109. Культелеев С.Т. Экологическое право Республики Казахстан. – Алматы: ТОО ИК HAS, 2003. – 328 с.
110. Аграрное и экологическое законодательство в России и СНГ. Сравнительно-правовой анализ / под ред. С.А. Боголюбов, Г.Л. Мишина. – М.: Норм, 1997. – 240 с.
111. Хаджиев А.Х. Земельное право Республики Казахстан (общая часть). – Алматы: Юрист, 2002. – 376 с.
112. Алехин Л.П., Кармолицкий Л.Л., Козлов Ю.М. Административное право РФ. – М.: Зерцало-Теис, 1996. – 640 с.
113. Губин Г.П. Государственное регулирование экономики и права / Государство и право на рубеже веков. – М., 2001. – С. 265.
114. Комментарий к земельному законодательству Российской Федерации. – М.: Юринформцентр, 1998. – 352 с.
115. Шакишев К.Д. Проблемы и пути совершенствования системы государственного управления земельным фондом Республики Казахстан: Дисс. ... на соиск. уч. степ. канд. юрид. наук. - Алматы, 2009.-125с.
116. Иконицкая И.А. Земельное право Российской Федерации: Учебник. - М.: Юрист, 1999. – 275 с.
117. Аксененок Г.А. Право государственной собственности на землю в СССР. - М.: Госюриздат, 1950. – 520 с.

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ	3
1 ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ЖЕР РЕФОРМАЛАРЫНЫҢ ҚҰҚЫҚТЫҚ НЕГІЗДЕРІ	
1.1 Қазақстан Республикасында жер заңдарының қалыптасуы және дамуы	5
1.2 Жер қатынастарын реформалаудың құқықтық мәні мен маңызы	25
1.3 Жер реформасының құқықтық негіздері.....	49
2 ЖЕР ҚАТЫНАСТАРЫН РЕФОРМАЛАУДЫ ЖЕТІЛДІРУДІҢ ҚҰҚЫҚТЫҚ МӘСЕЛЕЛЕРІ	
2.1 Қазақстан Республикасында жер реформасының жана жүйесінің қалыптасу кезеңдері мен даму жолдары.....	93
2.2 Жер қатынастарын реттеудегі мемлекеттің рөлі мен қызметі.....	116
2.3 Шет елдердің жер реформасы және Қазақстан Республикасының жер заңдарын жетілдіру жолдары	141
Қорытынды	160
Белгілеулер мен қысқартулар	166
Пайдаланылған әдебиеттер тізімі	167